

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
Биро за развој на образованието
СКОПЈЕ

Примено:	22.09.2011		
Орг. единица	Број	Прилог	Вредност
07	3604/1		

0706
107810
22.09.11
[Signature]

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) и член 30 од Законот за основно образование („Службен весник на Република Македонија” бр. 103/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11 и 51/11), министерот за образование и наука ја утврди Наставната програма по англиски јазик за IV одделение на деветгодишното основно образование за училиците со оштетен вид.

АРХИВСКИ ПРИМЕРОК

IV ОДДЕЛЕНИЕ

**ДЕВЕТГОДИШНО
ОСНОВНО ОБРАЗОВАНИЕ**

**АДАПТИРАНА НАСТАВНА
ПРОГРАМА ЗА
УЧЕНИЦИТЕ СО ОШТЕТЕН
ВИД**

АНГЛИСКИ ЈАЗИК

Скопје, 2011

**МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
БИРО ЗА РАЗВОЈ НА ОБРАЗОВАНИЕТО**

1. ВОВЕД

Предметот *англиски јазик* како прв странски јазик е застапен во наставниот план за деветгодишното основно образование во сите три развојни периоди на деветгодишното основно образование почнувајќи од прво одделение па сè до крајот на деветтото одделение.

Застапеноста на предметот во наставниот план за деветгодишното основно образование се должи на современите тенденции во образовните системи на повеќето земји од Европската Унија, каде што на изучувањето на првиот странски јазик му е посветено посебно внимание. Имено, со изучување на истиот се започнува од најмалата возраст на учениците, т.е. од првата година на задолжителното основно образование.

Современата настава по странски јазици за учениците од 6 до 14 години ја определуваат широко сфатената цел за усни и писмени комуникациски компетенции на странскиот јазик проширени со читачки, социокултурни и интеркултурни компетенции. Наставата е насочена на ученикот како субјект на наставниот процес, неговиот когнитивен-афективно-социјален развој, односно на развојот на неговата самостојност во учењето и стекнувањето на стратегии на учење како основа за доживотно учење.

Предметот англиски јазик во четврто одделение се изучува со 2 (два) часа неделно, односно 72 часа годишно и има статус на задолжителен предмет.

- Појдовни основи за изготвувањето на наставните програми за IV одделение на основното деветгодишно образование се:
- ❖ програмскиот документ *Концепција за деветгодишно основно образование* (содржини и организација на воспитно-образовната дејност) од 2007 година;
 - ❖ *Заедничката европска референцна рамка за јазици* (теориските основи и целите на современата настава по странските јазици и нивоата на компетенции за комуникативна употреба на странскиот јазик).

2. ОПШТИ ЦЕЛИ НА ПРЕДМЕТОТ ЗА РАЗВОЈНИОТ ПЕРИОД IV ДО VI ОДДЕЛЕНИЕ

- Учениците да се стекнат со одреден фонд на лексички единици за рецептивно и продуктивно служење со јазикот, согласно развојниот период на учениците;
- да се развиваат способностите за слушање и разбирање на едноставни јазични искази (искази од подрачјето на непосредна лична релевантност, пораки, известувања, упатства и сл.);
- да се развиваат способностите за усно изразување, во согласност со возраста (развојниот период) на учениците;
- да стекнуваат одреден лингвистички и социолонгвистички фонд на знаења и способности што ќе им овозможат да го користат во најразлични комуникативни ситуации;
- да се оспособат учениците да читаат куси текстови за идентификување конкретни и глобални информации;
- да се оспособат да пишуваат куси едноставни искази и текстови со правилна употреба на интерпункциските знаци;
- да се воведат во некои елементи од културата на земјите чиј јазик се изучува и воопшто во други култури, во согласност со нивната возраст (развојниот период).

3. ЦЕЛИ НА НАСТАВАТА ВО IV ОДДЕЛЕНИЕ

Ученикот/ученичката:

- да се оспособи слухово и визуелно да препознава нови зборови и куси искази и да го разбере нивното значење;
- да може да репродуцира и продуцира зборови и едноставни јазични искази;
- да може да ја препознава графичката на претходно усно усвоени зборови;
- да се оспособи да пишува познати зборови по спелување и едноставни јазични искази;
- да може да води едноставна комуникација на ниво на усвоениот вокабулар и со примена на јазични функции блиски на возраста на учениците;
- да се здобие со знаења за други култури.

4. КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ

Компонента 1: ЛЕКСИЧКИ ЕДИНИЦИ			
Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученичкој/ученичкај:</p> <p>► да го разбере значењето на лексичките единици, да ги репродуцира и да ги употребува во соодветни говорни ситуации.</p>	<p>Моето семејство (пошироко семејство)</p> <p>Мојот дом -мебел</p> <p>Просторот надвор и околу него</p> <p>Мојата соба (предмети во детската соба)</p>	<p>Son, daughter, grandchild, grandson /nephew, granddaughter / niece</p> <p>sofa, armchair, fridge, cooker, toilet, ...</p> <p>garden, street, ...</p> <p>bed, curtain, shelf, wardrobe</p>	<p>Активности од типот на вежби со слушање аудиоснимки или говорот на наставникот и репродуцирање на слушнатото, именување на членовите на семејството по даден постер, фотографии, флеш-карти, цртежи, песнички.</p> <p><i>The Wheels on the bus</i>, вежби од типот на цртање и/или моделирање на членовите на моето семејство итн.</p> <p>Активности од типот на вежби со слушање аудиоснимки или говорот на наставникот и репродуцирање на слушнатото; препознавање и именување на мебел во домот, како и просторот надвор и околу домот според фотографии, макети, флеш карти (подредување на сликички на мебел од простории во сопствениот дом), постер, игра (<i>memory game-word chain</i>); цртање само за слабовидните ученици и сл.</p> <p>Активности од типот на вежби со слушање аудиоснимки или говорот на наставникот и репродуцирање на слушнатото, препознавање и именување на предмети во детската соба, во домот според фотографии, флеш-карти (подредување на сликички според сопствениот распоред на предметите во собата на учениците и индивидуално</p>

	Професии/занимања	а doctor, а nurse, а dentist, а teacher, а lawyer, а pilot, а policeman, а postman, ...	<ul style="list-style-type: none">○ Активности од типот на водење дискусија на тема: Што сакам да бидам кога ќе пораснам, именување на професији по даден постер, слика, флеш карти (само за слабовидни ученици) учење на песнички последени со ТПР „Miss Polly had a dolly” и сл.○ Активности од типот на водење дискусија на тема: Мојата омилена игра (хоби), претставување преку цртеж на омилена игра, игри со флеш карти, вежби од типот поврзување на дадена слика со име на дадено хоби и сл.
Мосто хоби (омилена игра, спорт, омилена активност)	drawing, singing, reading, football, playing computer games,		<ul style="list-style-type: none">○ Цртање на омилено сообраќајно средство, учење на песнички последени со ТПР „Beer, beer, beer”, „The wheels on the bus”, вежба од типот симулација (учениците се ставаат во улога на омиленото сообраќајно средство кое се движи на коловозот), игра од типот <i>Wordbox</i> и сл.○ Изработување макета од картон на некое превозно средство по избор.
Сообраќајни средства	car, bus, bike train, plane, ship		<ul style="list-style-type: none">○ Именување на основните форми по дадена слика, постер, флеш карти, игри од типот guessing game <i>The shape bag</i> (учениците ја погодуваат скриената формата во ташната на наставникот), игри од типот <i>Make the shape of the alphabet letters</i>, <i>Invent a shape</i>, <i>Plasticine shapes</i> (учениците моделираат според инструкциите на наставникот).
Основни форми (опишување)	circle, square, triangle, rectangle		

<p>Моето тело (проширување на вокабуларот)</p>	<p>body, neck, stomach, back, hand, fingers, feet....</p>	<p>○ Вежби од типот на посочување на конкретните делови на своето тело, игри од типот <i>Simon says ...</i>, <i>Robot game</i>, учење на песнички "<i>You've got me</i>", "<i>Here we go looby loo</i>", римувалки <i>Body rhyme</i>, активности од типот на користење мимика, гестикулација, активности од типот цртање и боење и сл.</p>
<p>Делови од облеката (проширување на вокабуларот)</p>	<p>sweater, scarf, gloves, boots, shorts, sandals, glasses</p>	<p>○ Активности од типот на вежби со слушање на аудиоснимки или говорот на наставникот и репродуцирање на слушнатото, активности од типот на цртање на омилена облека, игра од типот <i>Weather game</i> (ученикот го облекува моделот со соодветната облека за времето), игра од типот <i>Wordbox</i> и сл.</p>
<p>Животни (делови од телото на животните)</p>	<p>raws, tail, claws, horn, beak,</p>	<p>○ Именување на делови од телото на животните по даден постер, слика, флаш карти; активности од типот на користење мимика, гестикулација, активности од типот цртање и боење, кажување приказни, драматизации и сл.</p>

Компонента 2. ГРАМАТИЧКИ СТРУКТУРИ			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Да го препознава и правилно да го применува значењето на <i>Present Simple Tense</i> во трето лице еднина. ▶ Да го разбира значењето на показните заменки и нивната правилна примена. ▶ Да може да го препознае значењето на присвојните придавки за прво и второ лице множина и нивната правилна примена. ▶ Да ја разбере, препознае и правилно применува правилната множина кај именките (проширено). ▶ Да ја разбере, препознае и правилно да ја применува неправилната множина кај именките (проширено). ▶ Да го разбере значењето на исказувањето на присвојност со помош на присвојниот генитив (<i>Saxon genitive</i>). ▶ Да може да го разбере значењето на личните објективни заменки. 	<p>Сегашно време (<i>Present Simple Tense</i>).</p> <p>Показни заменки</p> <p>Присвојни придавки</p> <p>Правилна множина кај именките</p> <p>Неправилна множина кај именките</p> <p>Присвоен генитив</p> <p>Лични објективни заменки</p> <p>Сегашно време (<i>Present Continuous Tense</i>)</p> <p>Разлики помеѓу <i>Present Simple Tense</i> и <i>Present Continuous Tense</i></p>	<p>Her mother works in a school.</p> <p>this, that, these, those</p> <p>my, his, our, its, their, your</p> <p>orange-oranges baby-babies sheep-sheep child-children</p> <p>Mary's book cat's tail mine, ours, theirs Tom is playing football. Is Tom playing football?</p> <p>Tom isn't playing football. Ana walks to school every day.</p>	<p>Активности и методи</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Активностите и методите кои ги сугерираме можат да се применат во сите наведени содржини во граматиката согласно барањата за изучување на граматичките структури. Активности кои се сугерираат за реализација на содржините од граматиката се следните: <ul style="list-style-type: none"> ○ слушање на исказ од наставникот и невербално реагирање на истиот (мимика, гестикулација, ТПР); ○ игри со броење, цртање, подредување; ○ песнички; ○ играње по улоги и симулации на дадени ситуации и сл. ○ активност од типот <i>Jazz Chants</i>.

<ul style="list-style-type: none"> ▶ Да го разбере, препознае и правилно да го применува <i>Present Continuous Tense</i>. ▶ Да може да ја препознае разликата помеѓу <i>Present Simple Tense</i> и <i>Present Continuous Tense</i>. ▶ Да ги разбира и препознава прилогите за време на <i>Present Simple Tense</i> и <i>Present Continuous Tense</i>. ▶ Да препознава и да разликува бројни и небројни именки ▶ Да може правилно да ја разбере и примени употребата на <i>some</i> и <i>any</i>. ▶ Да може да го разбере значењето на помошниот глагол <i>can</i> во контекст на исказување способност за вршење на одредено дејствие и правилно да го употребува во контекст на исказување способност. 	<p>Прилози за време на <i>Present Simple Tense</i> и <i>Present Continuous Tense</i></p> <p>Разликување на еднина и множина</p> <p>Бројни и небројни именки</p> <p><i>some</i> и <i>any</i></p> <p>Помошен глагол <i>can</i> и прашална форма со глаголот <i>can</i></p>	<p>She's walking to school now. usually, sometimes: now, at the moment When is your birthday? What time do you get up?</p> <p>There is a book. There are books.</p> <p>an apple, milk, butter, ...</p> <p>Is there any milk? There are some apples.</p> <p>Kate can dance. Can you speak English?</p>	
---	--	---	--

Компонента 3. ЈАЗИЧНИ ФУНКЦИИ

Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Да може да води едноставна комуникација во соодветни говорни ситуации со примена на јазичните функции на ова ниво на изучување на јазикот, односно блиски на неговата/нејзината возраст. 	<p>Претставување, себеси и блиските роднини и другари и давање опис на себеси и членовите на своето семејство.</p> <p>Поставување Едноставни прашања и давање одговор.</p> <p>Модели на културно Однесување.</p> <p>Именување на училишни предмети.</p> <p>Именување и опишување на облека.</p>	<p>This is my sister.. She is 10. She has got brown hair. She is tall. What's your name? I'm Svetlana.</p> <p>Who is this?- This is my friend. What time is it?- It is five o'clock. What day is it today?- Monday.</p> <p>Here you are! Thanks/Thank you very much- You are welcome.</p> <p>We have English today.</p> <p>Sara likes Music. My t-shirt is green. My shoes are white.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Активности од типот на претставување и опишување на членови на своето семејство по дадена фотоаграфија, постер, кажување приказни и сл. ○ Игри во двојки (водење дијалог); игри од типот <i>Blind folded</i>, <i>What's the time</i>, <i>Mr. Wolf?</i> и сл. ○ Увезбување на јазичната функција преку работа во двојки (симулација по дадена ситуација), драматизација и сл. ○ Активности од типот на работа во двојки (симулација по дадена ситуација), кажување на распоредот на училишните предмети по даден распоред итн. ○ Активности од типот hands-on activities. ○ Набројување на сите училишни предмети и разговор кој е тежок, а кој лесен, кој ни е омилен и слично. ○ Разговор: опишување на облеката која ја носат тие и нивните другарчиња.

	<p>Именување и опишување на просториите во домот и мебелот во него.</p> <p>Опишување на предметите во својата соба.</p> <p>Искажување местоположба на дадени предмети.</p> <p>Именување на професии.</p> <p>Искажување наредби.</p>	<p>Paws, tail, mane, claws We sleep in the bedroom. My mum cooks in the kitchen. The television is in the living room.</p> <p>The curtains are pink. The wardrobe is big.</p> <p>My computer is on the desk. There is a lamp by the bed.</p> <p>My mother is a teacher.</p> <p>Stop talking! Go straight. Clean the blackboard.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Активности од типот вербално искажување по дадени слики и цртежи од својот дом (релефни за слепите ученици за да можат да ги почувствуваат по тактилен пат). ○ Активности од типот вербално искажување по дадени слики, цртежи, макети и модели од својата соба и предмети во училиницата <i>Picture dictation</i>. ○ Да донесат омилен предмет од сопствената соба/дом и да кажат, зошто им е омилен и да го опишат. ○ Вежби: вербални искази за местото каде се наоѓаат предметите во нивната соба, а преку нивното вербално лоцирање да се поттикне ориентавијата во работниот и животниот простор на учениците. ○ Именување на професии по дадени слики и флеш карти. ○ Цртање и/или изработување од пластелин и опис на предмети кои се употребуваат во дадена професија. ○ Игри од типот на драматизирана одредена професија од страна на некои ученици, а другите ученици врз основа на драматизацијата да ја погодат професијата. ○ Игри од типот на <i>Robot game, Jazz chants</i> како <i>Stop that noise i Sh,sh, baby's sleeping</i>.
--	---	---	--

	<p>Годишни времиња и исказување на временски прилики.</p> <p>Посакување пријатни празници.</p> <p>Исказување молби со May I?</p> <p>Поставување прашања со When, Where, Whose.</p> <p>Опишување активности во слободното време, хоби и интереси</p>	<p>What season is it? It is spring. It is usually rainy in spring It snows in winter.</p> <p>Have a nice holiday! Have a nice weekend! Happy New Year!</p> <p>May I close the window? May I borrow your pen?.</p> <p>When do you get up? When does the lesson finish? Where do you live? Where is my pen? Whose pen is that?</p> <p>I like reading books and playing computer games. I play tennis every Saturday.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Активности од типот користење на флеш карти за давање опис на годишните времиња, цртање. ○ Симулирање на говорна ситуација на тема празници (училиштен распуст, национални и верски празници и др.). ○ Изработка на честитки за одредени празници, симулација на претстава по повод одреден празник. ○ Работа во двојки. Поставување прашања и и давање одговори (работа во двојки). ○ Поставување прашања по дадени слики или одредени конкретни ситуации. ○ Активности од типот на индивидуално исказување на спортови и игри омилени на ученикот/ученичката.
--	---	--	--

Компонента 4. СЛУШАЊЕ СО РАЗБИРАЊЕ			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
<p>Ученикот/ ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ да го разбере значењето на лексичките единици предвидени за изучување за оваа возраст; ▶ да разбира едноставни куси искази. 	<p>Лексичка единица</p> <p>Едноставни куси Искази</p>	<p>son, daughter, ... sofa, fridge, garden... bed, curtain, shelf, ... English, Art, Music, ... sunny, cloudy, ... drawing, singing, ... car, bus, bike, ... a doctor, a teacher, ... circle, square, ... neck, stomach, back... sweater, scarf, gloves ... paws, tail, mane, ... He is my son. My curtains are red. I like English. Today is sunny. Susan likes drawing. Tom goes to school by bus. My dad is a dentist. The giraffe's neck is long. His gloves are blue. The lion's paws are big.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Невербално реагирање на: говорен поттик, слики, постери, флеш карти; игри од типот <i>Simon says</i> ...; <i>Incy wincy spider</i>, песни (пр. <i>The wheels on the bus, It's raining, it's pouring</i>) и сл. ○ Вежби од типот на соодветно реагирање на слушнати искази (од аудио запис или од наставникот, на пр.: движење на телото, мимика); невербално реагирање на инструкција/ исказ од наставникот и сл. ○ Преку драматизација да играат конкретни улоги во контекст на темата на часот.

Компонента 5. ГОВОРЕЊЕ

Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
<p>Ученикот/ ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ правилно да ги изговара и соодветно да ги применува лексичките единици во едноставни куси искази предвидени за ова ниво за изучување на јазикот во рамките на предвидените јазични функции и граматички структури. 	<p>Лични податоци Мојот дом</p> <p>Училишни предмети</p> <p>Омилените спортови</p> <p>Хоби и лични интереси</p> <p>Членови од поширокото семејство</p> <p>Професии</p> <p>Сообраќајни средства</p> <p>Атмосферски прилики</p>	<p>I am Lile. I am 9. I am from Bitola.</p> <p>I like English. I have got e very nice sister. I live in a big/small house. There is a big/small garden.</p> <p>My favourite subjec is Maths.</p> <p>I play football every Saturday.</p> <p>Ana likes dancing.</p> <p>My nephew is very small.</p> <p>My mum is a hairdresser.</p> <p>I go to school by bus.</p> <p>It snows in winter</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Активности од типот на вербално повторување и продуцирање на едноставни исказни реченици преку: играње по улоги, бројалки, рецитирање и пеење, по можност проследено со движења, учество во кратки дијалогски ситуации, драмски изведби и раскажување приказни како потврда за усвоеност на лексиката и структурите.

Компонента 6. ЧИТАЊЕ			
Цели	Содржини	Примери	Активности и методи
<p>Ученичког/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ да се запознае со спецификите на англиската азбука; ▶ да може да ја меморира графичката слика на зборови и изолирани реченици на ниво на претходно усвоениусни модели; ▶ да може да прочита многу куси дијалози, прашања и одговори и куси описи. 	<p>Англиската азбука</p> <p>Читање содржини од усвоениот вокабулар, јазични функции и едноставни куси искази</p> <p>Читање куси дијалози и куси описи</p> <p>Читање прашања и одговори</p>	<p>English alphabet</p> <p>I have many cousins.....</p> <p>My hobby is....</p> <p>There is a bed in my room.....</p> <p>There is a desk in my room....</p> <p>My favourite subject is</p> <p>How do you go to school?</p> <p>I go to school by bus....</p> <p>How many cousins have you got?</p> <p>What's your hobby?</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Вежби од типот на гласно читање (во група и индивидуално); текстот да биде напишан на Брајова азбука за слепите ученици (на учениците да им се укаже за разликата во буквите, на пр., дека во англиската азбука ја има буквата W, а во кирилицата ја нема и слично). ○ Активности од типот на поврзување на зборови со релјефни слики и предмети. ○ Поврзување на едноставни куси реченици со слики; стимулирање на читање со разбирање (користење на флеш карти, сликички, постери итн.) прашања и одговори; куси описи на слики и ситуации; опис на постери; работа во парови и групи.

Компонента 7. ПИШУВАЊЕ

Цели	Содржини	Поими	Активности и методи
<p>Ученикот/ученичката:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ да се оспособи правилно да го користи англиското писмо на ниво на изолирани лексички единици; ▶ да може правилно да пишува едноставни реченици, од аспект на следување, структура и интерпункција. 	<p>Англиската азбука</p> <p>Правилно спелување</p> <p>Пишување имиња на училишни предмети, роднини, средстава за превоз, делови на тело.</p> <p>Пишување зборови во реченици.</p> <p>Пишување куси реченици во честитки за разни пригоди и сл.</p>	<p>book, desk, bus, car</p> <p>Like (el, ai, ei, i)</p> <p>How do you go to school?</p> <p>I go to school on foot. There is a computer in my room.</p> <p>Merry Christams! Happy New Year!</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Вежби од типот на дополнување на зборови со испуштени букви (игра од типот <i>Hangman</i>). ○ Вежби со пишување на своето име. ○ Игра од типот составување на едноставни зборови од дадени букви со измешан редослед. ○ Пишување на зборови по дадени слики, диктати на усвоени зборови и реченици. ○ Препишување на дијалози. ○ Пишување честитки за празници.

5. ДИДАКТИЧКИ ПРЕПОРАКИ

Во планирањето на наставата за четврто одделение предвид се земени содржините во наставните програми по другите пред-мети кои се изучуваат во четврто одделение, односно почитуван е принципот на меѓупредметно поврзување по однос на целите и содржините со акцент на интегрирано поврзување со содржини од мајчиниот јазик.

Наставата по англиски јазик за учениците на оваа возраст се заснова на мултисензорно (визуелно, аудитивно, тактилно и др.) и холистичко учење кое ги опфаќа когнитивните, афективните и моторните аспекти на учениците, односно наставникот ќе ги интегрира различните компоненти со што јазикот ќе се учи на функционален начин.

Согласно горенаведеното во странскиот јазик не можат да се издвојат, односно не може да се планира бројот на часовите по одделни компоненти.

Наспроти карактеристиките на раното изучување на англискиот јазик (I-III одделение), наставата во повисоките одделенија на основното образование (IV-VI одделение) постапно се ориентира на когнитивното учење со зголемена експликација на јазичните структури со свесна примена на јазичните структури во контекст и постапно воведување на граматичкиот метајазик. Во овој период се настојува воедначено да се развиваат говорната и писмената комуникација. Тоа значи дека се обрнува подеднакво внимание на сите јазични вештини: слушање и читање во рамките на компонентата разбирање, на говорот како од аспект на говорна интеракција, како и од аспект на говорна продукција т.е. на пишувањето.

Наставни средства:

- комплет од одобрен учебнички систем;
- пакет прирачен материјал за наставникот (флеш-карти, флеш-карти, флаш-карти на сѐње таџпостери и др.);
- касетофони/касети со песни; компјутер со соодветен софтвер; ЦД-РОМ, ТВ со ДВД;
- други извори на учење во непосредната околина - предмети во просторијата каде се изучува англискиот јазик;
- Интернет пристап, образовни софтвери, списанија за наставникот.

6. ОЦЕНУВАЊЕ НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Следење на илустрацијата на учениците

Во текот на наставата редовно се следат и вреднуваат постигањата на учениците, се прибираат показатели за нивните актив-ности, мотивираноста за учење, соработката со другите и сл. (формативно оценување). Секоја активност на часот при која уче-ниците ја исказуваат јазичната активност, било на рецептивно, репродуктивно или продуктивно ниво, дава можност за воочување на напредокот и негово вреднување. Тоа значи дека евалуацијата се врши како интегрален дел на самиот наставен час, а не како изолиран чин. Многу е важно при постапките на проверка на знаењето, како и оценувањето на ученикот, тие постапки да не се раз-ликуваат од вообичаените активности на часот, односно учениците не треба посебно да се издвојуваат од групата при проверката на усното јазично реагирање.

Битно е поголем акцент да се стави на позитивните аспекти на напредокот на учениците, т.е. на она што ученикот го знае, а не она што не го знае. Важно е секој напредок да се награди соодветно, бидејќи на младите ученици им е потребна повратна ин-формација за остварениот успех, што може да биде усна пофалба или позитивна реакција изразена преку гест или мимика или, пак, со насмевка од страна на наставникот, нацртан цвет и сл.

Вреднувањето на напредокот на учениците ќе се врши описно во текот на училишната година при што наставникот има обврска во посебна тетратка континуирано да води забелешки за секој ученик посебно за неговото напредување согласно компонентите на јазикот предвидени со наставната програма за четврто одделение. Со цел на родителите да им се овозможи увид во напредувањето на нивните деца и во нивниот процес на учење пожелно е да се воведат *Евројско јазично портфолио* кое придонесува учениците да ја развијат свеста како учесници во наставниот процес. Портфолиото ги води кон сфаќање на учењето како процес на стекнување на знаења и вештини во кој активно учествуваат. Притоа ги поттикнува на размислување за успешните стратегии на учење, за проценка на постигнатите знаења и вештини, како и за индивидуалните желби и планови за напредување и учење на странскиот јазик.

На крајот на четвртото одделение учениците ќе бидат оценети со бројчана проценка.

7. ПРОСТОРНИ УСЛОВИ ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА НАСТАВНИТЕ ПРОГРАМИ

Програмата во однос на просторните услови се темели на Нормативот за простор, опрема и наставни средства за деветгодишното основно училиште, донесен од страна на министерот за образование и наука. Просторните услови и опременоста на училиниците за успешна реализација на наставна програма за четврто одделение треба да се во согласност со општиот норматив за опременост за реализирање на наставните програми за четврто одделение.

Се препорачува, заради полесен визуелен контакт помеѓу учениците, за да слушнат подобро што се зборува и најоддалечениот ученик да има преглед на училиницата, клупите да бидат наредени на следниот начин: повеќе клупи доближени заедно, разни варијанти на буквата У, како и преместување и групирање на столчињата по потреба (при драматизација).

6. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Наставата по англиски јазик во четврто одделение може да ја изведува лице кое завршило:

- Филозофски факултет - Институт за дефектологија, дипломиран дефектолог;
- дефектолошки факултет согласно Законот за основно образование.

Изготвил: работна група,

координатор Марија Симонова, советник во Бирото за развој на образованието-Скопје

Одобрил: м-р Митко Чешларов, раководител на Сектор во Бирото за развој на образованието-Скопје

8. ПОТПИС И ДАТУМ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по англиски јазик за четврто одделение на деветгодишното основно образование за учениците со оштетен вид, на предлог на Бирото за развој на образованието, ја утврди

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Бр. 11-4452/23

18.08

СКОПЈЕ

на ден 2011 год.

Скопје

Министер

Илија Кралев

д-р Илија Кралев

